

SZVIDA, VASZILIJ: SÜSSÖN MINDIG A NAP

KÁRPÁT-UKRAJNAI MŰVÉSZEKKEL CSONGRÁD MEGYÉBEN

Nem először fordul elő, hogy két tájegység lakói közül a művészek találjanak egymásra, s a művészdelegációk és kiállítások cseréjét követi aztán a hivatalos barátkozás. Hódmezővásárhely képzőművészei Franciaország után Kárpát-Ukrajnában képviselték hazánkat, s kiállításuk, valamint látogatásuk viszonzásaként most a kárpátaljai művészek küldték el alkotásaikat, s delegációjukat Hódmezővásárhelyre.

A négytagú küldöttség 1968 decemberében Hódmezővásárhelyen kívül megfordult Gyulán, Békéscsabán és természetesen Szegeden is. Ez utóbbi alkalmat használtuk fel, hogy magyarországi tapasztalataikról elbeszélgessünk velük. Egyben arra is megkértük őket, hogy saját szavaikkal mutassák be magukat az olvasóknak.

*

Mindenekelőtt V. Szvida szobrászművész, a Kárpátaljai Képzőművész Szövetség pártszervezetének titkárát, a küldöttség vezetőjét kértük meg, beszéljen magáról, értékelje látogatásuk tanulságait.

— Önmagáról nehezen nyilatkozik az ember — mosolyodott el V. Szvida. — Az én művészi pályafutásom nagyon is egyszerű. Valamikor egy cseh városban munkásként dolgoztam egy műhelyben, ahol egyházi tárgyakat készítettünk. Később megismerkedtem a kárpát-ukrajnai művészekkel, s 1946-ban felvettek a Szovjetunió képzőművészeti szövetségébe. Célkitűzésem, hogy minél tökéletesebben tudjam szoborra formálni azt a valóságot, amit magam körül látok. Anyagom a fa, szeretem a kis méreteket.

Vásárhelyi látogatásunk azt a szilárd meggyőződést alakította ki bennem, hogy az itt élő művészek biztosan állnak a realizmus talaján. Fő feladatuknak ugyanazt

ZOMBORI LÁSZLÓ: ÖREG HALÁSZ

tekintik, amit a mi művészeink: kifejezni, ábrázolni a nép életét. Nagy örömmre szolgál azoknak a szép köztéri szobroknak a látványa, amelyekkel a legkisebb helységekben is találkozunk. Társaim nevében csak köszönetemet fejezhetem ki azért az élményért, amelyet számunkra a dél-magyarországi kultúrával való megismerkedés jelentett.

F. Manajlo a küldöttség legidősebb tagja, egyben a kárpátaljai művészek csoportosulásának egyik alapítója. Művészi pályafutásáról szerényen beszél.

— Prágában tanultam a 20-as években. Negyven év munkájára tekintek vissza. Mit mondhatnék magamról egyebet? Talán annyit, hogy művészi fejlődésemhez a nép életével való azonosulás járult hozzá. Mindig szoros kapcsolatban éltem a néppel, az ő formanyelvén fejeztem ki magam. Eppen ezért a vásárhelyi művészeket nemcsak rokonaimnak, hanem testvéreimnek érzem. Igazán örvendetes, hogy egy-azon kútból merítve mind külön-külön művészi egyéniséggé nőnek. És itt példa-ként hadd hivatkozzam Fekete János, Hézsó Ferenc művészetére.

Ugyancsak figyelemre méltónak találtam azt az erőfeszítést, amelyet az itt élők fejtenek ki a népművészet felkarolása és újjáélesztése érdekében. Ezt a törekvést láttuk a majolikagyárban, vagy a háziipari szövetkezetben is. Szeretnénk remélni, hogy a két táj baráti kapcsolatai tovább erősödnek, szélesednek, s előbb-utóbb igazán megismerkedhetünk egymással.

A küldöttség harmadik tagja, E. Kontratovics, pedagógusnak készült, s 20 évig tanított az uzgorodi iparművészeti szakiskolában. A 30-as években került közelebbi kapcsolatba a kárpátaljai festő egyesülettel. Büszkén említette, hogy több magyarországi kiállításon is részt vett műveivel.

— Arra is büszke vagyok — mondta —, hogy mielőtt a vásárhelyi művészek uzgorodi kiállítását megnyitottuk, ugyanazokban a termekben az én képeim kaptak helyet. A falakat tehát közvetlenül a vásárhelyieknek adtam át.

Magyarországi látogatásunk számos élménnyel gazdagított. Bár időhiány miatt a magyar tájból keveset láttunk, de megismerhettük azt a műtermekben, a vásárhelyi művészek képein. Feltűnt nekünk, milyen átgondolt a kiállítások elrendezése. (Itt az őstörténeti kultúra bemutatására is gondolok.) Örömmel talákoztam Munkácsy Mihály eredeti képeivel, életének dokumentumaival egy olyan kisvárosban, mint Békéscsaba. Mély benyomást tett rám a Tornyai-kiállítás és Gyulán a Kohán-kiállítás is.

Végül a legfiatalabb művészvendéghez, M. Medveczkyhez fordultunk:

— Én már az ifjabb művészgenerációhoz tartozom, a szovjet hatalom neveltje vagyok — kezdte bemutatkozó szavait Medveczky Miklós. — Az iparművészeti szakiskolában, majd az iparművészeti főiskola monumentális festészeti fakultásán tanultam. A kezdeti nehézségek után sikerült kialakítanom a kárpátaljai művészek között egy olyan csoportot, amely monumentális festéssel foglalkozik. Több épület belső és külső díszítését bízták rám, ezenkívül rendszeresen részt veszek portrékkal, tájképekkel a területi és köztársasági kiállításokon is.

A vásárhelyi művészekkel való találkozás — mint ahogy kollégáim is hangsúlyozták — előttem is bebizonyította, hogy ők is a népet szolgálják művészetükkel. Valamennyien olyan népművészeti tárgyakkal veszik körül magukat, amelyek szüntelenül arra emlékeztetik őket, hogy a művészetnek a néphez kell tartoznia. Kellemesen meglepett az a hozzáértés és szeretet, amellyel az állami és pártszervek vezetői foglalkoznak a művészekkel.

Mint a beszélgetésből kiderült, a hódmezővásárhelyi és a kárpátaljai művészek valóban egymásra találtak, méghozzá a művészet nyelvén értették meg egymást.

FENÁKEL JUDIT